

Handläggare
Fanny Eklund
Telefon: 0850808516

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd
2021-01-28

Remiss om Stockholms stads trygghetsprogram 2020-2023

Svar på remiss från Kommunstyrelsen, KS 2019/1939

Förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Utifrån uppdrag i budget har kommunstyrelsen utformat ett förslag till trygghetsprogram för Stockholms stad. Trygghetsprogrammet föreslås gälla för samtliga nämnder och bolag under perioden 2020-2023. Programmet beskriver hur stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete ska planeras, genomföras, kommuniceras och följas upp. Det beskriver även hur staden arbetar med olika trygghetsskapande aktiviteter. Förvaltningen är positiv med förslaget och att programmet lyfter samverkan som en viktig aspekt för ett framgångsrikt brottsförebyggande arbete. Förvaltningen önskar emellertid att programmet skulle lyfta aktiviteter och åtgärder kring utsatthet för brott hos särskilt utsatta grupper såsom äldre och personer med funktionsnedsättning.

Bakgrund

I samband med budget 2019 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att revidera Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021. Revideringen har inneburit att säkerhets- och trygghetsprogrammet har blivit två olika program. Trygghetsprogrammet får ett särskilt fokus på stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete i praktiken, begreppsramar, ansvar och roller samt inhämtande och analys av data. Tillsammans utgör de bägge programmen övergripande inriktning för stadens arbete med att nå målet om en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Förslaget föreslås gälla perioden 2020-2023, samma som Stockholms stads säkerhetsprogram. Förslaget har sänts på remiss till samtliga stadsdelsnämnder, Storstockholms brandförsvaret, Stockholms stadshus AB, till flera facknämnden inom staden m.fl. Svaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 2021-02-21.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsdelsförvaltningens stab i samråd med äldreavdelningen, socialtjänstavdelningen och förskoleavdelningen. Ärendet är behandlat i pensionärsrådet 2021-01-25, i rådet för funktionshinderfrågor 2021-01-25 samt i förvaltningsgruppen 2021-01-21

Ärendet

Stadens trygghetsprogram syftar till att tydliggöra stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Programmet avser att ge en struktur för hur arbetet ska planeras, genomföras, kommuniceras och följas upp. Slutligen ska programmet säkerställa att arbetet utgår från stadens samlade hållbarhetsarbete i Agenda 2030 och genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv, barnperspektiv, funktionshinderperspektiv, hbtq-personer samt äldreperspektiv.

I programmet definieras vad ett brottsförebyggande arbete respektive trygghetsskapande arbete innebär. Ett brottsförebyggande arbete syftar till att minska, begränsa eller eliminera brottslighet och dess skadeverkningar. Det brottsförebyggande arbetet delas vanligen in i två delar; social respektive situationell brottsprevention. Social brottsprevention avser att påverka människors benägenhet att begå brott genom att förstärka individens förmåga till självkontroll och genom att stärka de sociala banden till samhället. Situationell brottsprevention avser att förhindra eller försvåra att brott begås genom att förändra den aktuella platsen eller situationen där brott kan begås, exempelvis fordonshinder, ordningsvakter, belysnings- och siktförbättrande åtgärder.

I programmet tydliggörs att det åligger samtliga av stadens nämnder och bolagsstyrelse att utifrån sina respektive ansvarsområden utforma, vidta och följa upp åtgärder för att minska antalet brott och öka tryggheten för boende, besökare och företagare. Vidare har stadsdelsnämnderna ett särskilt ansvar för samordningen av det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet inom respektive geografiskt område. Det lokala arbetet ska ske enligt programmets beskrivna struktur för arbetet. Såväl chefer som medarbetare i staden har ansvar för att säkerställa att kunskapen om innebörden i stadens trygghetsprogram efterlevs inom den egna insatsen.

Strukturen för det brottsförebyggande arbete tar utgångspunkt i samverkan såväl internt som externt, där framförallt samverkan med polisen lyfts som särskilt viktig. Samverkan i brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete innebär att aktörer samordnar och tillföra sina specifika resurser, kompetens och kunskaper för att minska risken för brott. Programmet lyfter även vikten av lokala

samverkansöverenskommelser mellan olika aktörer exempelvis den lokala polismyndigheten.

Samverkan

Samverkansprocessen beskrivs i fem steg; arbete initieras, egna kartläggningar och orsaksanalyser, gemensam kartläggning, prioritering och målsättning, genomförande och uppföljning. Egen kartläggning avser att varje aktör ska ta fram en egen lokal lägesbild som beskriver aktuella problem, lokala förhållanden, behov och resurser. Därefter ska en prioritering i det brottförebyggande arbetet göras, vilket ska ske i samverkan mellan berörda aktörer. För att vidare fördjupa kunskapen och öka förståelsen till varför ett problem uppstår ska en orsaksanalys genomföras. Utifrån orsaksanalysen formuleras gemensamma mål och åtgärder för de aktiviteter som ska genomföras. Såväl styrning som uppföljning sker inom ramen för stadens ordinarie processer med mål, aktiviteter och uppföljning i ILS.

Bild hämtad från Trygghetsprogrammet

Stockholm stad har flera metoder och arbetssätt för att arbeta trygghetsskapande:

Arbete i stadens offentliga miljö

Upprustning av bostäder och fysisk omvandling av den offentliga miljön är en drivande kraft i stadens utveckling. Det är av vikt att säkerställa att trygghetsskapande faktorer tillgodoses och att lokala behov och förutsättning inhämtas tidigt i utvecklingen av offentliga miljöer. Exempel på satsningar inom detta område är platssamverkan, trygghetskameror, Stockholms stads ordningsvakter m.m.

Förebyggande arbete

Tidiga sociala interventioner under ett barns uppväxt är både till fördel för individen och samtidigt samhällsekonomiskt lönsamt. Staden prioriterar förebyggande arbete som kan förhindra eller tidigt bryta en negativ utveckling hos barn och unga.

Riktade sociala insatser

Staden erbjuder riktade sociala insatser till individer och grupper där risken är särskild hög att hamna eller fastna i en destruktiv miljö eller ett riskbeteende. Insatserna ska riktas för att stärka barn och ungas skyddsfaktorer och minska riskfaktorer. Fokus är även på snabba insatser för att minska risken att barn och unga som begått brott hamnar i återfall. Skolan har en stor inverkan som betydelsefull skyddsfaktor för att unga inte ska dras in i destruktiva beteenden som drogmisbruk och kriminalitet. Samverkan mellan skola, socialtjänst och polis är således viktigt.

Stadsutveckling

Det är en demokratisk rättighet att kunna vistas i det offentliga rummet och i sin närmiljö utan att bli utsatt för brott. Centralt belägna platser med mycket folk är ofta de mest uppskattade platserna i ett samhälle, även om många brott också sker där. I arbetet med samhällsbyggnad är det viktigt att reflektera över på vilket sätt den valda åtgärder påverkar tryggheten och sannolikheten för att brott ska begås, för att sedan väga mot andra önskemål och krav som ställs på exempelvis folkliv, att motverka buller, tillgänglighet och trafiksäkerhet. Exempel på hur staden arbetar är att fokusområden i ytterstaden dit stadens investeringar och planeringsresurser riktas. Vidare har staden lanserat en handledning för tillämpning av nämndernas gemensamma modell för socialt värdeskapande analys i stadsutvecklingen.

Avslutningsvis lyfter programmet kommunikation som en viktig del i det trygghetskapande arbetet. Kommunikationen ska syfta till att vara tillitsskapande genom att snabbt och samordnat kunna förmedla fakta och information vid händelser. Programmet tar även upp de verktyg som staden tillhandahåller för att på ett olika sätt kunna mäta brottslighet och otrygghet i staden exempelvis trygghetsmätningen, Stockholmsenkäten m.m.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget och anser att de föreslagna arbetssätten och metoderna bör kunna bidra till ett tydligare och mer effektivt arbetssätt. I och med att staden har valt att göra ett särskilt program för det brottsförebyggande och trygghetskapande arbetet bidrar det till att bli en prioriterad fråga.

Brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetsätt bör ske strukturerat och systematiskt, vara baserade på kunskap om brottsproblem samt de lokala förutsättningarna. Det är därför positivt att arbetsättet baseras på den kunskap och erfarenhet som Brottsförebyggande rådet (BRÅ) har lyft som framgångsrikt när det handlar om samverkan mellan olika aktörer i brottsförebyggande arbete. Förvaltningen ställer sig positiv till att programmet lyfter samverkan som en central del och belyser vikten av att samla olika aktörers resurser för ett effektivt och framgångsrikt arbete.

Det är positivt att uppföljningen av trygghetsarbetet fortsatt föreslås ske inom ramen för ordinarie ledning och styrningsprocesser. På så sätt bidrar även det till att fortsätta vara en prioriterad fråga.

Förvaltningen vill i övrigt anföra:

Programmet lyfter på många sätt en bred bild av de utmaningar som finns i samhället kopplat till utsatthet för brott och den minskade tryggheten. Det saknas dock ett resonemang utifrån utsatthet för brott hos särskilt sårbara grupper såsom äldre och personer med funktionsnedsättning. Bland annat framkommer det i BRÅ:s rapport *Brott mot äldre* (2018:7) att utsattheten för brott är särskilt stor hos äldre samt att utsatthet för brott kan leda till allvarliga efterverkningar såsom oro och ångest. Förvaltningen hade önskat mer stöd i form av förslag på aktiviteter och åtgärder för att motverka de så kallade åldringsbrotten. Åldringsbrott är dessutom ett begrepp som blivit mer etablerat och en definition av begreppet skulle kunna inkluderas i programmet för att särskilt belysa den problematiken. Det är viktigt för det förebyggande och trygghetsskapande arbetet att det finns specialkunskap och verktyg anpassade efter målgrupperna.

Jämställdhetsanalys

Brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete är även ett viktigt jämställdhetsarbete. Statistik visar att det är vanligare att kvinnor känner sig otrygga än att män gör det (Nationella trygghetsundersökningen 2020, Brå). Undersökningen visar att kvinnor i större utsträckning är utsatta för sexualbrott, medan män är mer utsatta för misshandel, personrån och trakasserier. Det är betydligt större andel kvinnor än män som ofta valt att ta en annan väg eller ett annat färdstätt och som ofta avstått från någon aktivitet på grund av oro. Programmet lyfter åtgärder och interventioner som kan kopplas till de särskilda brottstyper som är vanligast bland såväl kvinnors som mäns utsatthet.

Stadsdelsdirektör

Bilagor

1. Förslag till Stockholm stads trygghetsprogram 2020-2023

Kungsholmens stadsdelsförvaltning
Stadsdelsdirektörens stab

Lindhagensgatan 76
Box 49039
100 28 Stockholm
Växel 08-508 08 000
Fax
kungsholmen@stockholm.se
stockholm.se